

**Аналіз регуляторного впливу
до проєкту рішення Виконавчого комітету Кропивницької міської ради
«Про встановлення додаткових гарантій соціального захисту для
пенсіонерів за віком та вислугою років»**

Цей аналіз регуляторного впливу до проєкту рішення Виконавчого комітету Кропивницької міської ради «Про встановлення додаткових гарантій соціального захисту для пенсіонерів за віком та вислугою років» розроблений на виконання та з дотриманням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 р. № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» (зі змінами).

Назва регуляторного акта: проєкт рішення Виконавчого комітету Кропивницької міської ради «Про встановлення додаткових гарантій соціального захисту для пенсіонерів за віком та вислугою років».

Регуляторний орган: Виконавчий комітет Кропивницької міської ради.

Розробники документа: управління транспорту та зв'язку Кропивницької міської ради.

Відповідальна особа: Житник В.П.

Контактний телефон: 35 83 13.

I. Визначення проблеми

Відповідно до законів України "Про автомобільний транспорт", "Про міський електричний транспорт" пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують перевізники, що здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до вищевказаних законів.

Згідно з Додатком 2 до Програми розвитку міського пасажирського транспорту у Кропивницькій міській територіальній громаді на 2025–2027 роки, затвердженої рішенням Кропивницької міської ради від 28.11.2024 № 2327, передбачено компенсаційні відшкодування за безкоштовний проїзд тридцяти пільгових категорій населення, в т.ч. пенсіонерів за віком та вислугою років, які досягли пенсійного віку. Пільгові перевезення зазначених категорій здійснює комунальне підприємство «Електротранс» Кропивницької міської ради (далі – КП «Електротранс») міським електричним транспортом та автобусами, які працюють у звичайному режимі руху.

Постановою Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року № 354 "Про безплатний проїзд пенсіонерів на транспорті загального користування" (далі – Постанова) введено безплатний проїзд для пенсіонерів за віком на міському пасажирському транспорті загального користування. Відповідно по пункту 2 цієї Постанови Міністерство фінансів України під час уточнення показників державного бюджету на кожний рік повинне передбачати витрати, пов'язані з безплатним проїздом пенсіонерів за віком.

Натомість Законом України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" передбачено, що виключно законами України визначаються пільги щодо оплати транспортних послуг та критерії їх надання.

Наразі в Україні відсутній закон, який визначає/встановлює пільги для пенсіонерів за віком та за вислугою років щодо оплати транспортних послуг в міському пасажирському транспорті загального користування.

За даними Головного управління Пенсійного фонду України в Кіровоградській області кількість пенсіонерів за віком та за вислугою років, які проживають на території Кропивницької міської територіальної громади, становить 52 117 осіб, або 56% від загальної кількості пільгових категорій.

Необхідність здійснення відшкодування КП "Електротранс" за перевезення пенсіонерів за віком та вислугою років, які досягли пенсійного віку, негативно позначається на спроможності місцевого бюджету у створенні умов для розвитку транспортної інфраструктури міської територіальної громади. Адже щороку Міністерство фінансів України, яке згідно з Постановою уповноважене під час уточнення показників державного бюджету на кожний рік повинне передбачати витрати, пов'язані з безплатним проїздом пенсіонерів за віком, не здійснює зазначені заходи, внаслідок чого бюджет Кропивницької міської територіальної громади витрачає на відшкодування пільгового проїзду пенсіонерів в громадському транспорті більш ніж 100,0 млн грн. Разом з цим, обсягів фінансового ресурсу на 2025 рік недостатньо для забезпечення відшкодування компенсаційних виплат за перевезення пільгових категорій в громадському транспорті.

Часткове вирішення цієї проблеми можливе за рахунок здійснення пільгового перевезення пенсіонерів за віком та за вислугою років в міському пасажирському транспорті у визначені години по робочим дням тижня.

Даний проект рішення підготовлений з метою скорочення бюджетних витрат на компенсацію КП "Електротранс" за безкоштовний проїзд пільгової категорії громадян.

Прийняття цього регуляторного акта надасть можливість перенаправити кошти Кропивницької міської територіальної громади на інші соціальні та інфраструктурні потреби, зменшити навантаження на транспортну систему (скоротити кількість пасажирів у години пік).

Основні групи, на які проблема здійснює вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава (територіальна громада)	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-

Проблема, яку необхідно вирішити шляхом прийняття даного рішення, полягає у збалансуванні інтересів органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та КП «Електротранс».

II. Цілі державного регулювання

Цілями прийняття регуляторного акта є:

1) Оптимізація бюджетних витрат. Зменшення навантаження на бюджет Кропивницької міської територіальної громади, з якого виділяється компенсація перевізникам за пільговий проїзд. Зекономлені кошти можуть бути перенаправлені на інші пріоритетні соціальні чи інфраструктурні потреби.

2) Зменшення навантаження на громадський транспорт. У часи пікових навантажень знизиться надмірне навантаження на громадський транспорт та поліпшиться якість перевезень для всіх категорій населення.

3) Мотивація до раціонального використання транспорту. Стимулювання пенсіонерів користуватися транспортом у непіковий час або альтернативними видами пересування (наприклад, заохочення пішохідного руху для здорових осіб).

4) Покращення якості транспортних послуг. Зменшення компенсаційних виплат може дозволити бюджету Кропивницької міської територіальної громади інвестувати кошти в оновлення рухомого складу, поліпшення якості обслуговування та створення більш сучасної системи громадського транспорту.

Таким чином, цілі прийняття регуляторного акта пов'язані зі зменшенням бюджетного навантаження та оптимізацією використання громадського транспорту. При цьому необхідно зберегти баланс між соціальною підтримкою та економічною ефективністю.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Здійснення пільгових перевезень пенсіонерів за віком та за вислугою років у робочі з 10:00 до 15:00, у вихідні та святкові дні – протягом доби	Пропонується пільгові перевезення пенсіонерів за віком та за вислугою років в міському пасажирському транспорті загального користування здійснювати з 10:00 до 15:00 у робочі дні тижня, а у вихідні та святкові дні – протягом доби, що дозволить: - оптимізувати витрати бюджету Кропивницької міської територіальної громади; - зменшити навантаження на громадський транспорт у години «пік»; - покращити якість транспортних послуг.
Альтернатива 2 Здійснення пільгових перевезень пенсіонерів за віком та за вислугою років у робочі та вихідні дні з 6:00 до 23:00	Прийнятий бюджет Кропивницької міської ради на 2025 рік розрахований з урахуванням виплат по захищеним видаткам і не має відповідних коштів на повне покриття збитків від пільгового перевезення пенсіонерів за віком та вислугою років, що призведе до погіршення транспортного обслуговування всіх категорій пасажирів, необхідності скорочення випуску тролейбусів та автобусів на маршрути міста.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей:
Оцінка впливу на сферу інтересів Кропивницької міської територіальної громади

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Забезпечення повноти надходжень до бюджету обов'язкових платежів і зборів та можливе їх збільшення. Забезпечення належної якості перевезень. Зменшення скарг на неякісну роботу пасажирського транспорту.	Суттєве зменшення обсягу фінансування підприємства з бюджету Кропивницької міської територіальної громади.
Альтернатива 2	Відсутні	Велике навантаження на бюджет Кропивницької міської територіальної громади. Відсутність додаткових асигнувань може призвести до скорочення обсягів надання послуг з перевезення пасажирів.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	- збереження існуючої транспортної мережі; - належна якість надання послуг; - збереження на маршрутах необхідної кількості транспортних засобів; - зменшення навантаження на громадський транспорт у години «пік».	Здійснення пільгового перевезення у робочі дні тижня у визначені години може стимулювати пенсіонерів користуватися транспортом у непіковий час. Але, при необхідності здійснення поїздки у години «пік» у робочі дні, витрати дорівнюватимуть вартості проїзду у міському електро- або автомобільному транспорті.
Альтернатива 2	- можливість користуватися громадським транспортом у робочі та вихідні дні протягом доби.	Погіршення якості, безпеки перевезень, зменшення кількості транспортних засобів на маршрутах, що негативно позначиться на забезпеченні потреб населення у перевезеннях та може призвести до підвищення тарифів для інших категорій пасажирів.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	1	-	-	-	1
Питома вага групи у загальній кількості, %	100	-	-	-	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Часткове покриття витрат, які мають місце при наданні послуг з перевезення. Покращення фінансового стану КП «Електротранс». Створення необхідних чинників для забезпечення сталого та безпечного технологічного процесу надання послуг з перевезень пасажирів міським електричним та автомобільним транспортом.	Відсутні
Альтернатива 2	Відсутні	Погіршення фінансового стану підприємства. Зниження кількості транспортних засобів на маршрутах. Погіршення технічного стану рухомого складу. Втрата кваліфікованих працівників внаслідок неможливості забезпечення їх гідним рівнем заробітної плати

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	4	Враховано інтереси органу місцевого самоврядування, населення та КП «Електротранс», а саме: забезпечується належна якість та безпека пасажирських перевезень, кількість тролейбусів та автобусів буде залишена на рівні 61 одиниці, менша кількість пасажирів у години пік дозволить іншим категоріям громадян (зокрема, працюючим, школярам та студентам) пересісти з приватного авто на громадський транспорт. Пенсіонери за віком та за вислугою років

		завичай мають більш гнучкий графік, тому можуть скористатися пільгами в інші періоди дня, коли транспорт менш завантажений, КП «Електротранс» отримає додаткові надходження, що дозволить забезпечити належне ведення господарської діяльності (виплата заробітної плати, сплата податків, забезпечення належного утримання транспортних засобів).
Альтернатива 2	2	Враховано інтереси всіх пільгових категорій населення, але не враховано інтереси КП «Електротранс», оскільки можливості бюджету Кропивницької міської територіальної громади обмежені, що призведе до скорочення робочих місць, зниження рівня заробітної плати, зменшення рівня сплати податків, зменшення кількості транспортних засобів на маршрутах міста. У години пік громадський транспорт переповнений, що негативно позначається на посадці/висадці пасажирів і збільшує час очікування на зупинках.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	4	3	Враховано інтереси всіх сторін регуляторного процесу, але при необхідності здійснення поїздки у години «пік» у робочі дні пенсіонери за віком та вислугою років сплачуватимуть за проїзд у міському електро- або автомобільному транспорті, а КП «Електротранс» отримає додатковий дохід.
Альтернатива 2	2	1	Дотримуються інтереси населення, при цьому КП «Електротранс» несе збитки, що може призвести до суттєвого скорочення обсягу надання послуг

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Прийняття рішення Виконавчого комітету Кропивницької міської ради «Про встановлення додаткових гарантій соціального захисту для пенсіонерів за віком та вислугою років»	Запропонований регуляторний акт при розв'язанні визначеної проблеми є найбільш ефективним способом.	На дію даного регуляторного акта негативно можуть вплинути економічна криза та, як наслідок, значні темпи інфляції, що погіршить фінансову стабільність КП «Електротранс», яке надає відповідні послуги.

Передбачення в місцевому бюджеті компенсації на покриття втрат перевізника внаслідок пільгового перевезення пенсіонерів за віком та вислугою років	Не обрана через наявність причин збиткової діяльності підприємства та відсутність в бюджеті міста додаткових асигнувань, що може призвести до скорочення обсягів надання послуг з перевезення пасажирів.	X
--	--	---

V. Механізми та заходи, що пропонуються для розв'язання проблем

Механізм дії запропонованого регуляторного акта спрямований на скорочення бюджетних витрат на компенсацію КП "Електротранс" Кропивницької міської ради за безкоштовний проїзд пільгової категорії громадян, який дозволить збалансувати інтереси споживачів послуг та перевізника:

- пасажирам забезпечується стабільне і якісне надання послуг з перевезення міським електричним та автомобільним транспортом за рахунок рівномірного розподілу пасажиропотоку протягом дня;

- надходження додаткових коштів надасть можливість підприємству – перевізнику стабілізувати фінансово-економічний стан, здійснювати поточні ремонти і технічне обслуговування рухомого складу та забезпечити надійне і безпечне перевезення пасажирів.

Для розв'язання проблеми пропонується прийняття даного рішення Виконавчого комітету Кропивницької міської ради «Про встановлення додаткових гарантій соціального захисту для пенсіонерів за віком та вислугою років».

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати органу місцевого самоврядування Кропивницької міської територіальної громади на адміністрування регулювання не передбачені даним проектом рішення.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акту є необмежений, оскільки необхідність виконання положень регуляторного акту є постійною. У разі внесення змін до діючих законодавчих актів чи прийняття нових законодавчих актів, що можуть вплинути на даний регуляторний акт, до нього будуть вноситись зміни чи доповнення.

VIII. Визначення показників результативності регуляторного акта

	2025 рік	2026 рік	2027 рік
Видатки з бюджету Кропивницької міської територіальної громади на перевезення пільгових категорій громадян, млн.грн	143,3	120,0	95,0
Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта	1	1	1

Розмір коштів та час, що витратимуться, суб'єктом господарювання, пов'язаний з виконанням вимог акта	Час, необхідний на ознайомлення з рішенням, розміщення оголошень в салонах тролейбусів та автобусів, внесення змін до внутрішніх процедур обліку та звітності становить 5 годин 25 хвилин, тобто 260,00 грн. Вартість друку оголошень для 32 тролейбусів та 29 автобусів – 61,00 грн. Всього витрати по підприємству становитимуть 321,00 грн. Зазначені витрати матимуть місце лише у перший (стартовий) рік реалізації проекту.		
Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта	Підприємство буде поінформоване шляхом надання рішення Виконавчого комітету		
Кількість скарг на роботу підприємства, од.	50	40	30
Кількість перевезених пасажирів, млн.осіб	40	50	60
Кількість перевезених пасажирів пільгових категорій, млн.осіб	13	12	11
Кількість транспортних засобів на маршрутах, од.	61	61	61

Для розрахунку адміністративних витрат підприємства застосовується розмір мінімальної заробітної плати станом на 01.04.2024: у місячному розмірі - 8000,00 грн; у погодинному розмірі – 48,00 грн.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відповідно до цього регуляторного акта буде здійснюватися базове, повторне та періодичне відстеження результативності в межах строків, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Оскільки для визначення значень показників результативності регуляторного акта використовуються виключно статистичні дані, базове відстеження результативності буде здійснене у квітні 2025 року.

Повторне відстеження результативності буде проведене у травні 2026 року.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, шляхом порівняння показників із аналогічними показниками, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результатів регуляторного акта будуть проводитись на основі статистичних даних, що будуть надаватися Головним управлінням статистики та організатором пасажирських перевезень, враховуючи звітність, що готується підприємством.

**Начальник управління
транспорту та зв'язку
Кропивницької міської ради**

Віктор ЖИТНИК